

CSÁVOSSY SJ.

Egy élet JÉZUSÉRT

• KORDA • R.T. KIADÁSA • BUDAPEST •

P. CSÁVOSSY ELEMÉR S.J.:

EGY ÉLET JÉZUSÉRT

**KORDA R. T. KIADÁSA, BUDAPEST,
VIII., MIKSZÁTH KÁLMÁN-TÉR 3.**

542|1936. IMPRIMI POTEST. BUDAPESTINI, DIE 3.
AUG. 1936. EUGENIUS SOMOGYI S. J. PRAEP.
PROV. HUNG. — NIHIL OBSTAT. DR. JULIUS CZAPIK
CENS. DIOECESANUS. NR. 2806|1936. IMPRIMATUR.
STRIGONII, DIE 2. SEPTEMBRIS 1936. DR. JULIUS
MACHOVICH VICARIUS GENERALIS.

NYOMATOTT: KORDA R. T. NYOMDÁJÁBAN, BUDA-
PEST, VIII., CSEPREGHY-UTCA 2.

1. A BÁNÁTI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS.

1934 augusztus 10—12. napjain nagy ünnepségek színhelye volt a torontálmegyei Nagybecskerek, valamikor a vármegye székvárosa, most is jelentékeny hely Jugoszláviában¹ és a bánáti apostoli adminisztrátúra székhelye. Megtartották az első eucharisztikus kongresszust Bánátban, melyre virágokkal és zöld ágakkal feldíszített vonatok hozták az egyházi és világi előkelőségeket Belgrádból, Temesvárról, Horvátországból, Boszniából és számos vendéget és zarándokot közelből és távolból.

Három püspök növelte megjelenésével a kongresszus fényét, amely három nyelven folyt le, s melynek fénypontja a húszezer hívő felvonulásával a város lakóinak lelkében örökké emlékezetes szentségi körmenet volt, mely két óráig tartott. Több mint 60 község vonult fel teljes rendben a szentségi Krisztus dicsőítésére, a keresztt előtt pedig a

¹ Legújabbán Petrovgrad lett a neve.

felsőmuzslai legények magyar csikósoknak öltözve, árvalányhajás kalappal, lovas bandériumban haladtak a menetben. A körmeneten harmincnyolc zenekar és több mint 200 pap vett részt.

Az ünnepségek technikai rendezését jórészt a nagybecskereki Jézus Szíve-Szövetség vállalta és bonyolította le. Ennek a szövetségnek gyökerei az 1924-ik évbe nyúlnak vissza, amikor egy jézustársasági atya az első tagokat felvette a szövetségbe. Utána Nagybecskerek buzgó káplánja, Stein Sándor, egész erővel nekifeküdt a szervezésnek városszerte, és mint legbiztosabban sikerre vezető eszközt, karolta fel a hitélet fellendítésére a hívek minden osztályában. Egyedül az ő érdeme, hogy a Jézus Szíve-Szövetség a városban oly arányokat öltött, hogy a városnak legjobban megszervezett és legnagyobb számú hitbuzgalmi egyesületévé lett. Férfiak, ifjak, nők, hajadonok, gyermekek egyaránt beléptek Jézus Szíve gárdájába, buzgó zelátorok fokozták a tagokban a buzgalmat és kitartó lelkesedést Krisztus és az Egyház ügyeiért. Körmeneteket rendeztek, ünnepélyeket tartottak, színdarabokat adtak elő. Szóval a Jézus Szíve-Szövetség lett jórészt a város hitbuzgalmi életének lüktető szíve.¹

¹ Mária Margit, későbbi vizitációs nővér, is ennek a Jézus Szíve Szövetségnek tagja és zelátora volt.

Az 1934-ik év egyúttal a Jézus Szíve-Szövetségnek is jubileumi éve volt; bölcsőjétől már a 10-ik életévet számlálta. Ezt is meg akarták ünnepelni Nagybecskerekén. Ezért emlékkönyvet szándékoztak összeállítani, mely a becskerekai Jézus Szíve-Szövetség történetét és működését volt hivatva megörökíteni, s melybe a tagok is megírják, amit a szent Szív szeretete ajkukra ad. Ennek az emlékkönyvnek szánta egy csoportvezető (zelator) a következő sorokat 1934 február 10-i kelettel:

„Oh Jézusomnak drága szent Szíved! amióta zelátorrá lettem, szent Szívednek szelídségét, alázatosságát s szeretetét jobban megismertem, s Neked köszönhetem, ó drága, egyetlen Jézusom szent Szíve, hogy oly kimondhatatlanul sok-sok szeretettel halmoztál el engem s mindezen erényekből az én szegény szívembe is csepegtettél valamit. Kérlek, Jézusom! nagy bizalommal, alázatos gyermeki szívvel, hogy ezen jubileumi évben mind tökéletesebbé lehessen szívemben szent Szívednek szelídsége, alázatossága és szeretete. Önfeláldozó és odaadó alázatos szeretet lángoljon mindenkor szívemben a lelkek iránt, hogy minél többen megismerjék, tiszteljék és szeressék a Te szerető szent Szívedet, s a szövetségeseik, zelátorok száma napról-napra növekedjék, s mindannyian állhatatos, örökké tartó hűséggel

engeszteljük, Jézusom, a te drága szent Szívedet, akinek oly kimondhatatlanul sokat köszönhetünk és adósai vagyunk."

Ez a zelátor *Tóth Ilonka* volt, aki 1935 július 10-én adta vissza Teremtőjének, Jézusának, hófehér lelkét, melyet soha halálos bűnnel be nem szennyezett, s mely mindig az ő Szívének nagyobb dicsőségéért lángolt egyedül, hosszú és nagy testi és lelki szenvedések közepette.

Már, amikor e sorokat írta, a horvátországi klenovniki szanatóriumban feküdt, ahonnét visszatérve, még több mint egy évig kellett várnia, míg a halál véget vetett szenvedéseinek. Nála az volt a különös, hogy bár nagyon szerette az Urat és vágyódott is utána, mégis a földön szeretett volna maradni és meggyógyulni, hogy még sokat tehessen a szent Szív érdekeiért. Mert ő egész zelátor volt és csak ennek élt.

Igaz, hogy már régen szerzetesi hivatást érzett magában. Keresztes nővér akart lenni mindig, meg is kísérelte. De egyrészt anyagi helyzete, mely édesanyjához kötötte, másrészt és főleg gyenge egészsége lehetetlenné tették számára vágyának teljesülését. „Bár csak egy napot tölthetnék szerzetben, — írta egyszer lelkiatyjának, — bár csak ott halhatnék meg, bár végre Istené lehetnék egészen!” Kívánsága nem teljesülhetett. Azért egészen a buzgólkodó munkára adta magát a világ-

ban, ezt tekintette hivatásának a külső buzgalom és a belső áldozat által.

Nem sokkal halála előtt írja: „Az 1935 január 13-i zelátori gyűlés után” — ekkor kellett betegsége miatt végleg megválnia tiszt-ségeitől — „boldog vagyok, s ez a boldogságom leírhatatlan, mert 10 évi zelátori munkám után csak most lehetek igazi zelátor, lehetek a szeretetnek apostola, s tagjaim lelkével többet foglalkozhatom, napról-napra közelebb vihetem őket Jézus szent Szívéhez, mert szabad lettem, semmiféle tiszt-ségem nincs, *csak zelátor vagyok, s ez mindennél több.* Most lesz alkalmam az elhagyott és elveszett lelkeket Jézushoz, a jó pásztorhoz, vezetni. Nem azt nézem, hány tagom van, hanem, hogy minden lélekbe beleöntsem a szeretetet Jézus szent Szívéhez és a Szűzanya iránt, hogy kitartó, állhatatos, mindvégig buzgó tagok legyenek egész életükön keresztül. Boldog vagyok, hogy az elmúlt 10 évi csoportvezetői munkám alatt egyszer sem mondtam jó ft. Prézesünknek, ha valami munkával megbízott, vagy elrendelt valamit a gyűlések alatt, hogy nem lehet megtenni; ha még oly lehetetlennek is tűnt volna fel, akkor is megtettem, amit tudtam, mert a szeretet és a vágy lelkeket menteni mindent könnyűvé tesz. Csak egy dolog tesz néha bánatossá, hogy nem végezhettem el a hivatalommal járó munkát úgy,

amint akartam, mikor 1927-ben a jelöltek vezetése volt reám bízva. De mégis vigasztal az a tudat, hogy nem az én hibám egészen, mert mindent megtettem, a legnehezebbet is, s mégsem panaszkodtam."

Tóth Ilonka valóban a becskerekai Jézus Szíve-Szövetség szíve-lelke volt. Ezt bizonyítják zelátortársai is a halála után róla leadott véleményekben. A sok közül csak egyet: „Tóth Ilonka zelátor-testvérünk a Jézus Szíve-Szövetség mintaképe volt. Vágya és kívánsága volt, hogy minél több lelket vezessen el az Úr Jézushoz. Tíz esztendeig volt a Jézus Szíve-Szövetség csoportvezetője, s ez a tíz év az érdemgyűjtés kegyelemteli ideje volt. Szívének egész lelkesedésével magáévá tette a Szövetség kettős szellemét: a szent Szív szellemét és az apostoli lelkületet. Az előbbi elvezette őt az életszentség forrásához, az Úr Jézushoz, akit a szentáldozásban sűrűn vett magához; az utóbbi arra sarkalta, hogy időt, fáradságot nem kímélve, a Szívgárdában a lelkeknek szentelje erejét. Oly sokszor irányította az Úr Jézus felé a Szívgárda gyermekeinek szívét, mikor vasárnap délután mesélgetve oktatta, vagy imádságra tanította őket!"

Mikor az eucharisztikus körmenet végigvonult Becskerek utcáin és terein, a jó Isten úgy akarta, hogy szent Szívének buzgó apostola már ne vehessen részt azon, de végtelen

gyengédségében mégis úgy intézkedett, hogy a menet ép azon az utcán haladt végig, amelyben Ilonka lakott. Könnyes szemekkel és vérző szívvel nézett a szentségi Jézus után, amint az ő utcáján áthaladt; de nem volt szabad őt követnie, s így szíve szeretetének rózsáit csak a távolból hintette lábai elé. Az a vágya sem teljesülhetett tökéletesen, melynek imént idézett soraiban adott kifejezést: nem buzgólkodhatott már mint egyszerű zelátor sem a lelkek előmenetelén, mert 1935 tavasza óta már állandóan az ágyhoz volt kötve, és április 3-án fel is vette az utolsó kenetet. Gyönyörű sorokat szentel neki a Szövetség vezetője, Stein Sándor káplán úr, aki éveken át Ilonka gyóntatóatyja is volt:

„Tóth Ilonka, a szentséges Szív szeretett leánya, a petrovgradi (nagybecskereki) Jézus Szíve Szövetség zelátorainak legbuzgóbbjai közé tartozott. Az elsők közt volt, akik az itteni szervezetbe fölvétettek; ugyancsak az elsők közt volt, akik Jézus szentséges Szívének zelátorai lettek. Tóth Ilonka 11 évig volt tag és zelátor. Kitartó, lánglelkű, fáradságot nem ismerő, szívós, a szentséges Szívért rajongó imaapostol és zelátor volt. A szent Szívért élt és szenvedett. Kínzó, gyötrő tüdőbaját mindannyiszor nem érezte és elfelejtette, ahányszor csak a Szövetséggel volt elfoglalva. Ha sok imaapostoli munkája volt,

egészségesnek érezte magát és derült jókedvvel végezte el a legnehezebb munkát."

"Közben tüdőbaja egyre erősebb és kínzóbb lett, és mégis csodálatosan apostolkodott mind a gyermekek, mind a felnőttek között. Erős, tántoríthatatlan vágya csak oda irányult, hogy városunk katolikus hívei mind buzgó szövetségesek legyenek. Az Úr azonban egy szép nyári hajnalon magához szólította, hogy szép apostolkodásáért megadja neki az örök bért. Könnyes szemmel vettük körül sírját 1935 július 11-én délután. Sokat veszítettünk halálával, sirattuk is, mint saját testvérünket. Nehéz volt a búcsúzás és mégis a biztos tudat él bennünk, hogy halálával sokkal többet nyertünk, mint amennyit veszítettünk."

"Ott fönt, a csillagok felett, örök hazánkban, a mi Mária Margit nővérünkkel és sok mással együtt, a mi Tóth Ilonkánk is ott pihen drága Üdvözítőnk keblén, Szívén, és könyörög ő is szüntelen érettünk, szövetségesekért, hogy a szent Szívért végzett munkában el ne fáradjunk, és a Jézus Szíve-Szövetség elérje célját: Legyen áldva és dicsérve, szeretve és imádva a föld egyik sarkától a másikig Jézus szentséges Szíve!"

2. BENSŐ ÉLET JÉZUS SZÍVÉBEN.

Tóth Ilonka benső életének jellemzője a Jézus Szívével való állandó egyesülés. Sok tisztelője van Jézus Szívének, de kevés olyan, aki egész lelkiéletének tápláló vizeit Jézus Szívéből meríti, akinek számára Jézus Szíve az egyetlen és minden. Ilyen lélek volt Tóth Ilonka. Ezért lett a szent Szív tökéletes zelátora, apostola.

1912 februárjának 9. napján, mint 9 éves gyermek, járult először a szentáldozáshoz Nagybecskeren. Ekkor, a készület idején, érzett magában először, amint maga mondja „ki-mondhatatlan vágyat engesztelni élettemmel a jó Istent, az Úr Jézust az Oltáriszentségben és a Szűzanyát édesapám vétkeiért.” Volt is oka rá. Édesatyja először urasági kocsis volt Eleméren a báró Pap-családnál, majd ott-hagyta állását és Nagybecskerekre költözött családjával és mint bérkocsis kereste kenyerét. Ilonka akkor hat éves volt.

Az édesapa nagyon, de nagyon keveset törődött gyermekei nevelésével. Nagyon szép keresete volt mindig, de sohasem volt elég, mert nagyon szerette az italt s e mellett játszott is pénzre. Nemcsak maga szeret-te az italt, hanem társainak fogyasztását is ő fizette. Ezt természetesen a családi béke és boldogság keményen megsínylette. Nem egyszer kellett az édesanyának utolsó fillé-

rét is kiadnia, hogy férje kielégíthesse szenvedélyét, a gyermekeknek meg nem jutott ebédre.

Hozzájárult még, hogy a gyermekeknek édesapjuk rettenetes káromkodásait is hallgatniok kellett. Ezért Ilonka éjjelenként siratta édesatyja vétkeit, párnája vizes volt a könnyektől, mert „hiszen azt hittem”, mondja, „sokszor, hogy megnyílik a föld alattunk és elveszünk mindannyian.” Arra is gondolt, hogy egész életét zárdában engesztelésül felajánlja. „Amint növekedtem korban, növekedett tudományom is a hit dolgaiban, mindjobban megismertem vallásomat, egyházunk tanítását, s így jobban és jobban növekedett bennem a vágy, hogy életemet engesztelésül felajánljam a jó Istennek s iránta való szeretetből szeretetbe lépjek, hogy ott sokat, nagyon sokat szenvedhessek Jézusért, tökéletes életet éljek, imáimmal és erénygyakorlataimmal engesztelést nyujtsak. Szólni nem mertem sohasem odahaza, mi a vágyam, mit szeretnék tenni; az időt nem láttam elérkezettnek, mert félttem mindig, ha elmegyek hazulról, ki lesz, aki megakadályozza édesapámat, hogy ne essék a végső bánásmódba édesanyámmal szemben.”

Ilonka csendes természetű gyermek volt mindig, testvéreivel vagy más gyerekekkel csak ritkán veszekedett, inkább mindenben mások akaratának engedett. Fizikuma nem

volt erős. Már korán meglátogatta a betegség. Haláláig mintegy 5—6 súlyos betegségen, krízisen esett át. Így élete külsőleg is állandóan az engesztelés és a szenvedés jegyében folyt le. Hozzájárultak belső szenvedései, melyekről még később szó lesz. Az engesztelés gondolata, főleg az Imaapostolság (Jézus Szíve-Szövetség) megalakulása után lassankint egészen a szent Szívbe kapcsolta bele lelkiéletét.

Viszatükröződik ez hátramaradt lelkijegyzeteiből, melyekből egy-kettőt épülésünkre ide iktatunk.

1934 jan. 10-én írja: „Drága, egyetlen Jézusom! Mindenem! Te tudod, hogy mennyire szerettelek egész életemben, s mily nagy a vágyam Téged mindjobban szeretni. Ezt akarom elmondani, hogy neked örömet szerezsek, édes Jézusom, mert a Te örömöd az én boldogságom, mindenem, egyetlen kincsem. Mint gyermek, első áldozásom napjától mindenben és mindenütt csak Téged kerestelek és csak a Te és legszentebb Anyád, drága jó Szűzanyám tetszését és szeretetét! Mindíg csak a Te szereteted után vágyódtam. Serdülő ifjúságomban megtaláltalak s mindjobban megismertelek, én drága, egyetlen Jézusom, s megéreztem a Te legszentebb Szívednek szeretetét, s a Te szerető Szívedbe helyeztem magam. Viszonzásul szeretetednek zálogául, hívtál engem,

hogy kövessetek. Hívásodat meghallottam s követni akartalak egészen, a szerzet kötelekeiben, de Te, Jézusom, aki az irgalmaság kimeríthetetlen tengere vagy s nem akard a bűnösök halálát, itt hagytál még a világban, a családi körben, hogy enyéimnek lelkét is magadhoz vonjad, és ők örökké éljenek. Vigasztalásomra, mert nem követhettelek, súlyos s hosszú éveken át tartó betegséget adtál, de azért megéreztem továbbra is, mint örködtél felettem a legszentebb szeretettel, utánam jártál, aggódva kerestél, ha eltévedtem, s mikor elestem, a leggyöngédebb atyai szeretettel felemeltél és magadhoz vontál engem."

"S én egy napon szívemet, lelkemet, egész életemet minden kincsével, szenvedésével, örömével felajánlottam engesztelésül és egészen odaadtam Neked, én drága, egyetlen Jézusom! Emlékszel még arra a napra, mely életemben a legszebb és a legszentebb, mert elfogadtad az én szegény, gyarló, bűnös szívem szeretetét és felajánlásomat? A Tiéd vagyok egészen, drága Jézusom szent Szíve!"

Csendes és áldozatos apostolkodása a családban meghozta gyümölcseit. Örömmel is írhatta élete dátumai közé: „1918 jan. 4-én Sándor fivérem szentségekkel ellátva, boldogan halt meg 18 éves korában. 1920 aug. 17-e volt édesapám igazi megtérésének napja és 20-án d. u. a legszebb halállal,

imával az ajkán halt meg. 1924 szept. 13-án, hajnali harangszó előtt halt meg nyugodtan, a szentségekkel ellátva Mihály öcsém 20 éves korában. 1926 jan. 10-én, szombati napon, hajnali harangszóra a legszebb és legboldogabb halállal halt meg 29 éves korában Gyula fivérem. Oly szép és boldog volt bátyámnak ez a halála, hogy mikor a nélkülözés és nyomor megtört, és 18 hónapig, különösen az utolsó 3—4 hónapban látnom kellett, mily kimondhatatlan kínokat szenvedett, és mi nem enyhíthettük fájdalmát, ily fájdalmas lelkiállapotban rögtön halála után, holott a fájdalmas rózsafüzért akartam imádkozni a haldokló ágyánál, mégis a dicsőséges rózsafüzért imádkoztam s csak a második tizednél vettem észre, mit imádkozom. Ezen idő alatt szállt fel lelke az örök életre." Azután kéri Jézust, gyógyítsa meg őt, hogy még többet dolgozhasson szent Szíve tiszteletének terjesztésére. Nem a földi élet vonzotta, hanem Jézus Szívének szeretete. Ebben a kérésében is lángbuzgalma nyilvánul meg, melyben némelyek ragaszkodást véltek látni a földi élethez: „Szívemben lángoló szeretetet érzek irántad, Jézusom! s kérlek a legnagyobb bizalommal, élő hittel és alázatos szeretettel, gyógyíts meg engem teljesen kedves zelátor- és kongreganista testvérem, Mária Margit nővér közbenjárása által, hogy hirdethessem mindenfelé

s naggyá tehessem városunkban szent Szívednek tiszteletét. Hiszem erősen és bízom szent Szívednek szeretetében, hogy meghallgatód kérésem s meggyógyítás teljesen; azonban ne az én akaratom, hanem drága jó mennyei Atyám akarata szerint legyen. Drága Jézusom, add, hogy mindig jobban szeresselek!"

De térjünk vissza lelkiéletének történetéhez és kialakulásának ismertetéséhez. Ebben egészen Jézus Szívének szeretete vezette, irányította, ösztönözte és lelkesítette. — Már 1924 szept. 4-én lelkiatyja engedélyével letette a szüzességi fogadalmat egy évre, majd 1925 szept. 4-én további két évre, 1927 szept. 4-én pedig örökre s ezt a fogadalmát az évek során többször megújította. Érdemes a felajánlási szöveget, melyet kis változtatással a megújítások alkalmával újból s újból leír, épülésünkre egész terjedelmében ide iktatni:

A. M. D. G.!

Édes jó mennyei Atyám! Hálát mondok mindama sok kegyelemért és jótéteményekért, melyekben részesítettél mind a mai napig. Különösen azon kegyelmekért, hogy már oly sokszor felépültem súlyos betegségeimből, szent kegyelmeddel megőriztem szívemnek tisztaságát, ártatlanságát, s a mai napot megérnem engeded, melyet vágyva vártam elérkezni, s ezen szentmiséldozaton jelen lehetek. Drága jó mennyei Atyám! kérlek, fogadd isteni Fiadnak, Megváltó Jézusomnak

e percben megújuló vérontás nélküli keresztáldozatával az én szüzességi fogadalmam megújítását is, melyet már egész életemre tettem szent kegyelmeddel. Kérlek, jó mennyei Atyám! a legnagyobb alázattal esedezem újból és újból, fogadd el szívemet, melyet a Te szent kegyelmed segítségével megőrizhettem a világnak minden rossz csábításaitól, hiúságaitól és most is tiszta és ártatlan, mint azt tőled nyertem a megszentelő malaszt kegyelme által a szent keresztségben. Fogadd, kérlek, egész életemet is szívemmel együtt csupán csak irántad való szeretetemnek zálogául. Oh! mily boldog vagyok, hogy ily nagy kegyelemben részesültem, s szűztisztaságomat ártatlanságban megőrizhettem s így adhatom ezt vissza a mai napon. Azért a legnagyobb alázattal és bensőséges bizalommal kérlek, jó mennyei Atyám, add szent kegyelmedet, hogy meg is tarthassam ígéretemet. Ha a világban kell is maradnom, nem léphetek szerzetbe betegségem miatt, bármi is érjen az életben, tisztaságomat és ártatlanságomat a szüzességben mindenkor megőrzöm egész a halálig. Mindenben csak a Te tetszésedet és szent akaratodat akarom keresni mindenkor. Édes jó Jézusom, kit már Jegyesemnek választottalak, ma ismét ezt teszem mennyei jó Atyánk, drága Szűzanyánk, szent József, szent Péter és Pál apostolok és az egész mennyei kar színe előtt, mert Te vagy a legszebb, legjobb, leggazdagabb s leg-hatalmasabb Völegény. Alázattal kérlek, fogadj el engem mindenkorra, zárd a Te szent Szívedbe s ne engedd, hogy onnan távozzam s mást jobban szeret-hessek, mint Téged, én Jegyesem, drága jó Megváltó Jézusom. Kérlek alázattal, add azt a szent kegyelmet, hogy zárdai életre is juthassak mielőbb, ha lelkemnek üdvére válna, vagy olyan életpályát, utat, mely legüd-vösebb s legjobban válik szent Szíved dicsőítésére, s szent lehessenek, amilyen csak lehetek, add, hogy akar-jam, oh Jézusom! Jó égi Anyám, végy oltalmadba s őrizd engem, mint a Te birtokodat. Oh Jézusom, neked

élek, oh Jézusom, Neked halok, oh Jézusom, Tied vagyok élve és halva mindörökké. Amen.

Velikibecskerek, 1929 szept. 4-én.

*D. G.
Tóth Ilona
zelátor.*

Ilonka, amint a közölt felajánlási szövegből kitűnik, haláláig megőrizte keresztségi ártatlanságát. 1903 május 21-én, pünkösdvasárnapján keresztelték Alsó-Éleméren, ugyanabban a templomban, melyben két és fél évre rá Bogner Etust, a későbbi szentéletű Mária Margit nővért¹ is megkeresztelték. Születési napja május 16-a volt, Mária Margitnak, kedves kongreganista- és zelátortársának későbbi fogadalmi napja. Hogy mily komolyan fogta fel életfeladatát, melyet a pap minden megkeresztelt gyermek elé odaállít e szavakban: „Vedd ezt a fehér ruhát, őrizd meg keresztségedet!”, hogy mily határozott és szívós akarattal őrizte, védte és gyarapította magában a keresztségben kapott isteni életet, arról tanúskodik egy lapra vetett feljegyzése: „Legyek rajta, működjem közre, hogy az isteni Vendég mindennap a szentáldozásban egy-egy szálát a mulandókhoz szétszakítson, egy-egy szálát pedig a saját Szívéhez fonjon, hogy végül semmihez

¹ Lásd: Egy sír a Duna fölött.

sem ragaszkodjam, csupán őhozzá, egyetlen igazi kincsemhez."

Ezt látták rajta nevelői is, a nagybecsreki iskolanővérek. Egyik tanítónője vallja: „Mint tanítvány, mindig megfelelt iskolai kötelezettségeinek, vallásos, kifogástalan magaviseletű volt; társnőivel szemben engedelkeny, szelíd, szerény, tanítónőivel szemben tisztelettel, szeretettel volt; kellemetlenséget, különös gondot sohasem okozott nekik. Testi-lelki fájdalmai között sohasem panaszkodott. Ezeken az erényein nem csodálkozhatunk, ha tudjuk, hogy már 11 éves korában teljesen Jézus szentséges Szívének adta át magát. Ezt a felajánlást gyakorolta élete végéig, azért nyugodtan mondhatta halála előtt: Már mindent megtettem, amit az Úr Jézus tőlem kívánt, elmehetek."

Ilonka maga a következőket írja iskolai éveiről: „A négy elemi az állami népiskolában végeztem. Az ötödik elemibe a Miaszszonyunkról nevezett nővérek zárdájába irattak be. Amint elvégeztem, a zárdába a portára szerettek volna bevenni. De én nem tudom, mi lehetett, valami visszatartott, hogy ne menjek. Segítségemre jött megboldogult Gyula bátyám levele. Ő akkor a harctéren volt a világháborúban, s írta édesanyámnak, hogy engem és öcsémet taníttasson. Így az utolsó napokban gyorsan elintézték és felvettek a polgári iskolába féltandíj-

mentesség mellett. Tehát tanultam és nem lettem portás a zárdában. Hogy milyen volt az én tanulásom és életem az iskolai évek alatt, azt nem is lehet leírni. A jó Isten sok kegyelemmel halmozott el a tudományban is, mert nagyon könnyen tanultam. A jó tanulók közé tartoztam, de ha lett volna több nyugodt percem idehaza a tanuláshoz, a legjelesebb tanulók egyike lehettem volna. Odahaza siettem mindig az írásbeli dolgozatokat elkészíteni; nagyon ritka eset volt, hogy a feladott leckét mind odahaza tanulhattam meg. Az iskolában minden óra előtt átolvastam a leckét, úgyszólván ott tanultam meg."

"Este mindig nagyon korán feküdtünk le, hogy, mikor édesapánk hazajön éjjel (mert bérkocsis volt), már ki legyünk aludva. Alig volt nap, hogy egész éjjel lehetett volna nyugodtan aludni, mert édesapánk hazajötte után már nem lehetett aludni . . . Egy nap volt egy héten, sokszor még ez sem, hogy minden rendben lehetett, és együtt ebédelhettünk mindannyian. Gyermekeveim telve voltak szenvedésekkel. Én voltam édesapám kedveltje, engem szeretett legjobban s nem engedte, hogy édesanyám a legkisebb házimunkát is végeztesse velem. Ha nem látta, mégis csak végeztem. Máskor viszont kiabált, hogy nem tanít dolgozni, csak kisasszonyt nevel belőlem. Mennyit

szenvedtem, hogy édesanyámnak nem segíthetek semmit, mert hiszen annyit dolgozott másnak is, hogy keresete legyen! Nagyon sokszor nem is volt főtt étel, csak kávé és lekváros vagy zsíros kenyér volt az ebéd."

Ilonka alacsony társadalmi származása mellett is lelki finomsága és szép tehetsége következtében oly külső műveltségre tett szert, hogy később — bár nem minden ellenkezés nélkül — a nagybecskereki úrinők kongregációjába is felvették. Mikor a polgári iskola első osztályába járt, kezdte meg az 1914—15. évben a nagykilencedet, és tavasszal, húsvét után már hetenkint járult a szentáldozáshoz. 1917-ben már két-három nap egymásután áldozott, negyedik polgárista korában, 1918 tavaszán lett napi áldozó. Az is maradt; de utolsó éveiben épp ez volt nagy keresztje, hogy betegsége és a helyi viszonyok miatt nem járulhatott naponként az Úr asztalához.

Szép vonásokat jegyez fel róla ebből az időből egyik iskolatársnője: „Két évig egymás mellett ültünk az iskolában. A legjobb tanulók közé tartozott: mindig készséggel és szívesen állott mindannyiunk rendelkezésére, ha tőle tanácsot kértünk. Emlékezetembe véstem azt a gyönyörű és páratlan példát, amelyet róla tisztelendő nővérünk tanulságként elmondott. Második polgáriban súlyos beteg volt, hónapokig hiányzott kö-

rünkből. Oly gyenge volt, hogy mikor az utolsó szentségekben részesítették, a szentostyát nem tudta lenyelni. A tisztelendő úr kért számára kis vizet és át akarta neki nyújtani, hogy könnyebben lenyelhesse. De ő csak a fejével intett és halkán e két szót mondta: Nem szabad!¹ Mindannyiunkra nagyon hatott ez a példa."

Ilyen maradt Ilonka későbbi éveiben is, sőt vallásossága mindig bensőbb és tudatosabb lett. Lelki életének fejlődése arra az egész bensejét és külső működését betöltő és átható központi Jézus Szíve-tiszteleltre vezette, melyről már az előzőkben szóltunk. Életének két emlékezetes napja volt, melyeken nagy kegyelmekben részesült. Ezekre vonatkoznak feljegyzései, melyeket még pár hónappal halála előtt leírt. Életének két dátumát, augusztus 5-ét, amikor szíve 1932-ben különösen Jézus Szívébe olvadt, és április 16-át, amikor magát a következő évben egészen a szeretet gyakorlására ajánlotta, egy lap élére írja, majd így folytatja:

„Drága, egyetlen Jézusom! Te tudod, hogy mennyire szeretlek. Ezt akarom most neked megmondani, hogy örömet szerezzek Neked, mert a Te örököd az én boldog-

¹ Ebben természetesen tévedett, de az eset gyengéd lelkiismeretéről tesz tanúságot.

ságom. Szeretnék úgy szeretni, mint még senki sem szeretett Téged. Szeretnék szeretni a szeráfok szeretetével. Szeretnék szeretni a Te Szíved szeretetével. Drága Jézusom, add, hogy mindig jobban szereselek!"

Augusztus 5-hez hozzáfűzi: „A mai naptól kezdve egészen a Tied vagyok. Kérlek alázattal és szeretettel, fogadd el szívemet minden fönntartás nélkül egészen. Drága Jézusom, oh kérlek, zárd a Te szent Szívedbe, hogy ott sok-sok tanításodat, szeretetedet befogadhassam s valamiként, ha csak egy szikrányít is, szent Szíved képét külsőleg is magamon viseljem a Te szelídségedben, türelmedben, szeretetedben, hogy ha bántanak is, vagy kellemetlenséget okoznak, csak Téged keresselek s a Te példád szerint szeressem a lelkeket. Édes Jézusom! erősíts meg, hogy minden erőmből törekedjem mindig inkább másokat szeretni és csak saját hibáimra tekinteni. Még ott is menthessek hibákat, ahol mások már nem látnak menteni valót. Ezen a keskeny ösvényen egyenesen haladhassak mindig előre, hogy egészen közel jussak szent Szívedhez. — Édes Jézusom, bízom, hogy lelkem mindig előbbre viszed s egészen szent Szívedhez öleled, hogy csak Benned éljek, s a világ semmi lehellete ne érje lelkem, hanem hófehér maradjon egészen, örökre!"

Április 16-hoz pedig írja: „Drága Jézusom! a mai napon a Te szent Szívedben szeretetszövetségre akarok lépni, hogy teljesíthessem szent parancsodat: Úgy szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket. Tehát minden szeretetet megadni, amelyre csak lelkem és szívem képes, s hogy ezt a szeretetet minden emberi szempontok mellőzésével mindenkire kiárasztthassam, aki velem érintkezésbe lép.”

Mikor betegsége már állandóan arra kényszeríti, hogy otthon maradjon, írja 1934 szept. 30-án: „Most van időm arra, hogy egészen Jézus Szívével lehessenek, a bensőséget ápoljam, s minden apostoli buzgalmam a bensőből fakadjon, és semmiféle külső tevékenység se tudjon Tőle elvonni. Erre akarok törekedni az ő kegyelmével. Egész tökéletességemet a türelemben és a szeretetben akarom keresni. Itt van alkalmam ezt gyakorolni oly sok beteg között.¹ Saját szenvedéseimet felajánlom a lelkekért, mert ez a legszebb áldozat és felajánlás részemről, melyet Jézus Szíve meg fog hallgatni. Egészen Jézusé akarok lenni és a szent szereteté: úgy legyen minden, hogy csak Jézus uralkodjék lelkem felett, lelkem előbbre vihessem Jézushoz . . . Igazán nagyon bensőséges lélek szeretnék lenni, hogy a

¹ Szanatóriumban volt.

jövőben a külső munkát még jobban a belső túláradásából végezzem. A lélek sohase üresítse magát ki kifelé, mindig csak még bensőségesebb legyek s Jézus szent Szívében pihenjek. Jézusom, egészen Teveled, a Te Lelkeddal, a Szentlélekkel akarok megtelni és a Te szellemedben adni a lelkeknek a Te szeretetedet szelídségben és alázatosságban."

Ez volt Ilonka lelkének élete Jézus Szívében.

3. APOSTOLI TÜZEK.

A nagybecskereki Jézus Szíve-Szövetség vezetője a következő heti elmélkedést tárja buzgólkodói, csoportvezetői (zelátorai) elé: *Hogyan elmélkedik a zelátor hetenkint legalább egyszer?*

Bevezetés. Magam elé képzelem az isteni Mestert, amint Márta és Mária házában letelepedett. Én akarok Mária lenni, és Jézus lábaihoz zsámolyra ülök. Tekintetemet Jézus arcára szegzem, kezemet imára kulcsolom.

Megfontolás. Az Úr megszólal: Mária, te a legjobb részt választottad magadnak. Látod, már oly régen járok utánad, már oly régen figyelek téged. Utánad jártam, szelíd hangon szólítgattalak oly sokszor, hisz a jó Pásztor vagyok, követlek mindenhová. — Te eleinte vonakodtál, menekülni akartál előlem.

Hívó szavamra választ sem adtál, emlékszel, ugy-e? Úgy tettél, mint a többi sok ember, szorgoskodtál sok mindenért, boldogságot kerestél és nem leltél, szíved öröme vágyott, de mindannyiszor tapasztaltad, hogy délibábot kergettél, mert a hirtelen tovatűnő örömek csak keserűséget és szomorúságot hagytak maguk után. Ugye-, emlékszel még?

De egy napon nem utasítottad vissza Szívem kegyelemsugarát, kegyelmem előtt szíved ajtaját megnyitottad, szívedbe szent Szívem forró szeretete költözött, és te enyém lettél. Még azon a napon habozás nélkül elhatároztad, hogy szent Szívem zelátora leszel. Erre a napra is emlékszel, ugy-e? — Beiratkoztál Szövetségem becskereki vezetőjénél a zelátorok közé. Amikor ezt megtetted, megáldottalak téged. Amióta pedig zelátor vagy és papjaimnak segítesz a lelkek megmentésében, szeretetem irántad határt nem ismer. Azért, hogy pontosan eljárj a gyűlésekre, hogy tagokat gyűjtesz és látogatod őket, de különösen azért, hogy legforróbb vágyad, hogy minél több embert Szívemhez vezess, boldogságot adsz neked, sokkal különbet, mint a világ. *Nevedet Szívembe írom*, és onnét soha többé ki nem törölöm. Örömsz-e neki, Szívem kis zelátora? Hűséges zelátorom maradsz-e mindvégig? — Eddig beszél a Mester.

Elhatározás. Én fáradt fejemet Jézus keb-

lére hajtom, kezemet még jobban összekulcsolom és így válaszolok: Jézusom! Én Istenem és mindenem! Ha nem tudnám, hogy gyönyörűséged az emberekkel lenned, ha nem érezném most is, mily irgalommal bánsz gyarló teremtményeddel, bűnösségem tudatában bizony még közeledni se mernék feléd. De Te, édes Údvözítőm, fölemeltél engem, szegény szívemben tüzet gyújtottál, és ez a tűz ég, lángol. Amióta megszerettelek, isteni Mesterem, azóta egészen másnak látom a világot, megérttem életcélomat, tudom, mi végett vagyok itt a földön, megérttem sok szenvedésem és keserűségem okát és célját.

És most halld, édes Jézusom, legszentebb elhatározásomat: Én, kis zelátorod, ígérem, hogy tagjaimat szeretni, őket látogatni és nekik Terólad beszélni fogok. Minden erőmmel azon leszek, hogy az Imaapostolság (Jézus Szíve-Szövetség) városunkban szent Szívednek állandóan örömet szerezzen. Ígérem Neked, hogy a zelátorgyűlésekre pontosan eljárók és az ott hallottakat a legnagyobb készséggel teljesíteni fogom. Ígérem végül, hogy szavam és viselkedésem olyan lesz mindenütt, hogy bennem nemcsak az embereknek, hanem különösen Neked kedved teljék. Mert akarom, hogy *Jézus szent Szíve uralkodjék a lelkeken itt a földön és az egész társadalomban!*

Eddig az elmélkedés.

Ahol a zelátorok hetenként ilyen elmélkedést végeznek, ott kell, hogy a szövetségi élet pezsdülő legyen. Tóth Ilonka iratai közt találták ezt az elmélkedést. Tehát megőrizte, elmélkedte, és ami a fő, meg is valósította. Hiszen erről tanúskodnak, mint hallottuk, zelátortársai és a Szövetség vezetője: „A Szövetség mintaképe volt, zelátorainak legbuzgóbbjai közé tartozott, az elsők közt volt, akik az itteni szervezetbe fölvetettek, magáévá tette a Szövetség kettős szellemét: a szent Szív szellemét és az apostoli lelkületet.”

Nehéz szólni Tóth Ilonka zelátori munkásságának részleteiről: tagokat gyűjtött, látogatott, buzdított, házi összejöveteleken és nyilvános előadásokon szerepelt, színdarabok rendezésében segédkezett, mindenféle apostoli munkát vállalt. Ez a csekélység az a nagy, amit ő a Jézus Szíve-Szövetségért és magáért a szent Szívért tett. Jelentéktelenségében is oly jelentékeny valami, mert az apostolságnak leglényegesebb tevékenységét, a csendes, az állandó, a lelkek legbensejébe, a mindennapi életbe ható apostoli tevékenységet jelenti. Ez egyszerűsmind a legszerényebb, de a legszükségesebb, sokszor a legáldozatosabb és legkevésebbé elismert, és ép azért a legérdemszerzőbb tevékenység. Itt nincsenek tapsok,

nincsenek ujságcikkek, melyek az apostol dicséretét hirdetik, itt sok fáradság, csalódás, visszautasítás, félreértés, szóval sok áldozat és keresztség van. De ezen a talajon teremnek a szent Szív részére a legédesebb és legmaradandóbb gyümölcsök.

És mindezt mily kitartással, mily gondossággal, mily lelkiülettel és szeretettel végezte Tóth Ilonka 11 hosszú éven keresztül egyéb munkája, betegsége, sok szenvedése mellett! Nem tagadhatjuk meg tőle az elismerést, hogy zelátori működése nem nélkülözött bizonyos hősiek vonást. Csak azok tudják, akik ismerik egyéb lelki és testi szenvedéseit, melyekről a következő fejezetben lesz szó.

Egy jegyzet a halála előtti utolsó évből feltárja előttünk a lelkiületet, mellyel zelátori munkáját végezte, de egyúttal önkénytelenül is belevilágít a nehézségekbe, melyekkel munkájában találkozott. „1934 május 6-i zelátori gyűlésünk előadásából”, írja „az a mondat: „Az igazi zelátor lebilincselte magát a szent Szívnek” felújította lelkemben azt a napot, mikor elhatároztam, hogy zelátor leszek, hogy az akarok lenni kezdettől fogva, igazi zelátor. S amit már régen gyakoroltam, e zelátori gyűlésen jobban megtanultam, hogy a szeretetreméltó Szűzanya példája szerint Krisztusért mindenkit megérték, még akkor is, ha nem értenek

meg engem; mert ezzel követhetem az édes Jézust szelídségében. Elhatároztam, hogy soha alkalmat nem fogok adni senkinek még a legkisebb dologban sem, hogy senki se okozzon miattam szomorúságot a szent Szívnek. Ebben különösen fogok törekedni, hogy példás viseletemmel apostolkodjam."

"Elhatároztam azt is, hogy minden olyan külső munkától, melyben mások azt vélik, hogy első akarok lenni, s talán nálam nélkül nem megy, visszavonulok, mert ilyesmi sohasem volt lelkemben, csak a vágy: lelkeket Jézushoz vezetni, az Ő szent Szívébe zárni őket. Csak ez tudott arra bírni eddig is, hogy még a legnagyobb munkától sem idegenkedtem és semmit sem tartottam lehetetlennek."

"Külsőleg még nehéz az igazi szelídséget kimutatni mindenkivel szemben mindig, mert sokszor észre sem veszem, hogy szomorú vagyok, mert a fájdalmat nem oly könnyű eltakarni, mikor a vágy, mely bennem állandóan ég, hogy a lelkeket minél közelebb vigyem Jézushoz, sokszor lángol is. De erősen elhatároztam, égjek inkább el a szent Szív szeretetében, de *soha többé* senkinek alkalmat nem adok arra, hogy miattam szomorúságot okozzanak a szent Szívnek, bűnre meg egyáltalán soha. Bizom a szent Szív irgalmas szeretetében, hogy elhatáro-

zásomban állhatatos leszek mindhalálíg. A szent Szívnek egyik lebilincselte zelátora."

Az 1929-ik évből fennmaradt erénylapjai tanúskodnak, mily buzgósággal jegyezte mindazt, amit a zelátorok és általában a tagok szabályai ajánlanak, hogy gyakorolják: napi szentmise, szentáldozás, szentséglátogatás, rózsafüzér, lelkiáldozás stb. Ezekben természetesen az önként vállalt áhitat- és erénygyakorlatok is benne vannak. Amit másoknak ajánlott, maga is gyakorolta. Sokszor azonban panaszkodik, hogy betegsége vagy a külső körülmények megakadályozzák gyakorlataiban.

Egy levelében írja 1932 szept. 17-én: „A szabadságomat is (érti a hivatalból) most már nemsokára megkapom . . . Lelki magányt akarok tartani. Pihenéssel sok új erőt meríteni, hogy sokat tudjak dolgozni a lelkek megmentésén. Újévig meg akarom tenni azt, hogy rendszeres legyen a munkabeosztásom minden téren. A szabadidőm is. Sok-sok lelket akarok elvezetni az Úr Jézus szerető Szívéhez. Igyekezni fogok, hogy minél hamarabb lehessenek a lelkek igazi anyja. Szeretném elmondani, amit kis Szent Teréz mondott: „Az én békességem, hogy küzdve szenvedek, s szenvedve ezrével mentem a lelkeket.” Nem tudom leírni, mint cseng állandóan lelkemben az Úr Jézus szava: Szomjúhozom, a lelkeket szomjazom!”

Ez volt Tóth Ilonka, mint zelátor. Buzgóságára azonban az áldozat tette rá koronáját.

4. ÁLDOZAT.

„Ó isteni Szív, Jézusom szent Szível gyullaszd lángra szívemet szereteted tűzével, hogy mindenkor és mindenütt csak Téged szeresselek. Egyedüli örömem abban teljék, hogy a keresztedet, szenvedéseket mindenkor Hozzád hasonlóan, szelíden, alázattal, türelemmel és szó nélkül tudjam elviselni, csupán csak irántad való szeretetből. Érted akarok élni és halni.”

„Ó szeplőtelenül fogantatott szent Szűz, Isten Anyja, Mária, drága jó Anyám! Kérlek, állj mellettem mindenkor, hogy szeplőtelen lélekkel, tiszta szívvel és szent szüzességben állandóan szolgálhassak isteni Fiadnak s Neked, édes jó égi Anyám!”

Ezeket írta Tóth Ilonka 1927 ápr. 24-én a Jézus Szíve-Szövetség emlékkönyvébe. Ez számára életprogramm volt: tisztaság és áldozat, melyet a szeretet éltet.

Áldozatokból kijutott neki bőven már gyermekkorától kezdve, amint láttuk az előbbieken. De ezek az áldozatok és szenvedések mondhatni évről-évre fokozódtak, szaporodtak, különösen testi szenvedései. Ezekről írja 1929 október havában: „Fájdalmam van elég; különösen a baloldalon sok-

szor oly éles, hogy nem merek mély lélegzetet venni. Bordáim is mindkét oldalon nagyon fájnak sokszor. Reumámat is érzem lábaimban. A torkom is szokott fájni, meg a fülem is. Ez azonban mind kisebb szenvedés, melyek nélkül már nem is érezném talán jól magam, mert ezek nem teljesen állandó szenvedések. Boldog vagyok, hogy szenvedhetek, s ebből oly sok jut mindig párosultan a szegénységgel. Most már péntek óta 8 órahosszatt dolgozom az irodában, hogy több keresetem legyen. Kevesebb szabadidőm van és elég nagy részt le kell mondanom a zelátori munkáról. Ez nagyon fájt és bántott, hogy nem lehet örömem, mert világi dolgokkal kell törődnöm, de a gyakori lelkiáldozásban meríték erőt a kitartásra . . . Rajtam van minden teher."

Ezek a szavak sokat mondanak. A szegénység mázsás súly gyanánt nehezedett rá Ilonkára, és ennek nem ő volt az oka. Minden keresete másfelé ment. Nagyon sok esetben csak kávé volt az ebéd és három tojás; vagy kis rántott leves, vagy paradicsomleves és kis tészta. Ilyenkor természetesen sok esetben éhes maradt, de akkor is vigyázott, hogy édesanyja észre ne vegye. A vacsora is csak egy csésze kávé és kenyér. És ez így volt kb. 10 éven keresztül. Átlag havonta nem lehetett számítani többet egy hétnél, amikor megvolt a rendes reggeli, ebéd és

vacsora. E mellett naponként 9—10 órát kellett a hivatalban ülnie cigarettafüstös levegőben és dolgozni szünet nélkül, beteg tüdővel és beteg belekkel. „Nem merek gyógyszer bevenni állandóan”, írja 1932 január havában, „mert akkor mindig nagyon éhes lennék és nem tudnék dolgozni; mert fájdalom elviselésével jobban lehet dolgozni, mint éhséggel.”

A betegséghez és szegénységhez lelki szenvedések is járultak, melyekről azonban részletesen nem lehet írni. Ezek voltak a legnagyobbak, a legkínzóbbak. Ezekben érlelődött meg Ilonka lelke, hogy égi Jegyese méltónak találta őt már korán megjutalmazni a választottak koronájával.

Tóth Ilonka életének egyik legnagyobb áldozata az volt, hogy nem ajánlhatta fel életét Istennek a zárdában. A zárdai hivatás, mint láttuk, tiszta lelkében már korán ébredezett, és annak vágya élete végéig megmaradt benne.

„Nagyon szeretnék mint szerzetes nővér, zárdában meghalni”, írja 1929 okt. 20-án lelkiatyjának, „de ha a jó Istennek más terve van velem, megnyugszom, csak az Úr Jézus iránti szeretet legyen mindig lángoló szívemben.”

Sokáig remélte vágyának lehetővé válását, de életének utolsó szakában belátta, hogy

erről szó már nem lehet, és végleg meghozta Istennek az áldozatot.

Mindig Keresztes nővér akart lenni. Komolyan másfelé nem is tekintett. A becskerek-i árvaházban ismerte meg a nővéreket, és szíve oda vonzotta. Náluk érezte magát legjobban, ott töltötte legkedvesebb óráit. Az egyik főnöknőt lelki édesanyjának tekintette. Buzgólkodásának is egyik főszínhelye az árvaház volt.

Ilonka vágya a zárdai élet után nem maradt tétlen. 1929-ben megkísérelte felvételét kérni a Keresztes nővérek zsámbéki anyaházába. Erre a levelére válaszol neki okt. 2-án a tartományfőnöknő: „Soraiból kiolvasom nagy vágyódását a szerzetesi élet után, de egyszersmind gyenge egészségét is. Úgy válaszolok, ahogy a jó Isten előtt érzek. A jó Isten nem kíván magától kifejezetten zárdai életet, hanem igenis szerzetesi szellemben folytatott életet, úgy, amint azt levelében leírta. Gyenge egészsége ugyanis képtelenné teszi magát a zárdai életre, ahol teljes egészség kívántatik meg a felvételnél. Legyen jó Keresztes nővér a világban, amennyiben az eddigi lelkületben folytatja működését, és egyesítse azt a Keresztes nővérek kongregációjával. A jó Isten ezt kedvesen veszi. Nincs kizárva, hogy majd a mennyországban kiváló helyet foglal el a Keresztes nővérek között. Kérem a jó Istent, adjon

bőséges kegyelmet szentséges akaratának teljesítésére és teljes megnyugvást."

A válasz lemondó volt, de Ilonka továbbra is fenntartotta az összeköttetést az anyaházzal. A következő évek mindegyikéből fennmaradt egy kedves levél Zsámbékról, melyben a jelöltek vezetője válaszol soraira.

"Szívesen vesszük", írja ez 1930 nov. 21-én, „ha többször ír, különösen, ha lelki vigasztalására szolgál. De nagyon tanácsolom, hogy jó lelkiatyát keressen magának és pontosan engedelmeskedjék neki. Általa a jó Isten szól lelkéhez."

Négy hónapra rá, márc. 21-én, így válaszol Ilonka levelére: „Ilonkám, folytassa apostolkodását a világban. A jó Isten ezt akarja magától. Értse meg a jó Istent, ha kereszttel és szenvedéssel megtiszteli. Mindenesetesen egyes áldozathoz köt egy-egy nagy kegyelmet, talán egy léleknek a megmentését. Mily öröm tölti el isteni Szívét, hogy nem érti Őt félre, hanem örömmel adja át magát Neki. Legyen az Ő áldozati báránycája."

Az utolsó levél Zsámbékról, mely számkra fennmaradt, 1932 aug. 2-ről van keltezve. „Ilonkám, ha szabad volna", írja a mesternő, „szinte irigykednék magára a sok áldozati alkalom miatt. Kérem is az édes Jézust, adja meg magának azt a kegyelmet, hogy mindenben legszentebb tetszését kiérdemelje. Örüljön, hogy az Úr

iskolájában az első padokban ülhet. Legyen biztos abban, hogy többet nem fog az Úr Jézus magától kívánni, mint amennyit Ő segít elviselni. Mily jó, hogy neki segíthetünk a lelkek megmentésében."

A hivatásért való küzdelemnél és a róla való lemondásnál még nagyobbak voltak talán egyéb lelki szenvedései. De ezekről részletesebben nem írhatunk. Egyrészt rokonainak vallási élete, másrészt apostoli buzgalmának akadályai, a gyakori szentáldozásnak hiánya betegségében, lelki elhagyatottság és belső megpróbáltatások gyötörték Istent szerető lelkét.

"Kérdem, lehetek-e egészségesebb a leírt életmód mellett?", mondja 1932 jan. 19-én. „Végtelenül nagy hálával tartozom a jószágos Istennek, hogy ily nagy kegyelemben részesültem, és mindezt a szenvedést oly könnyen tudom elviselni, betegségeim mellett dolgozni is tudok. Ritkán látnak rajtam szenvedést. Igen, ha nem áldozhatok, akkor szomorú vagyok és levert egész nap. A szentáldozást nélkülözni nem tudom, mert akkor nem tudok szenvedni. Éhes vagyok nagyon, de étellel nem tudom csillapítani éhségem, az Úr Jézus után vágyódom. Szentáldozás nélkül félek, és alig tudom eltakarni ezt a félelmet, hogy ne vegye észre senki. Félttem ártatlanságom és tisztaságom. Olyannak kell

maradnia, amilyen volt, és vagyok is: hófehérnek."

Minél jobban közeledett a befejezéshez, annál erősebbek és gyötrőbbek, sokszorosabbak is lettek testi fájdalmai. „Idegeimet sérti minden zaj", vallja be 1933 februárjában. „Esténként, ha lefekszem, magam előtt látom a keresztre feszített édes Üdvözítőt. Neki is fáj mindene: kezei, lábai, midőn átlukasztották; kimerült volt és fáradt, midőn a Kálváriára ért. Szívét lándzsával át-döfték. Ilyenkor oly kimondhatatlan nyugalom száll lelkembe, és oly boldog vagyok, hogy én is fájdalmat érzek mindenemben, mint az Üdvözítő. Fáj a szívem, vagyis baloldali tüdőm, néha éles fájdalommal, levegőt nehezen kapok, mélyen kell lélegzetet vennem. Ha 5—10 percig járok, kifáradok, fáj a lélegzetvétel is. Ha gyorsabban megyek, szédülök." Vágya, melyről még 1929 októberében írt, beteljesedett: „Ez a leghőbb vágyam, még sokat szenvedni tudni az Úr Jézusért, Őt végtelenül szeretni, s ha már nagyon sokat szenvedtem, akkor meghalni s Vele örökre egyesülni."

Pár hónappal halála előtt, 1935 febr. 21-én írja: „Nem kívánom erőszakosan a testi gyógyulást, sőt nov. 21-e óta (ekkor ajánlotta fel életét Istennek) egyáltalán nem is merem kérni, csak erőért imádkozom bizalommal, hogy tudjam a szenvedést elviselni.

Igen, nov. 21-én felajánlottam magam, s azóta mintegy az Úr Jézus közelében érzem magam s minden pillanatban csak nála keresek menedéket, szívem minden dobbanása az övé, mindig azt tekintem, hogyan szerezhetnék neki örömet. Ha valaki figyelmemet el akarta vonni, olykor mintegy mindenem felháborodott, s ilyenkor néha szavaimmal a szeretetet megsértettem; de most már megismertem a tökéletes szelídséget."

Az áldozatos élet programját már 1927 április 24-én írta bele a Jézus Szíve-Szövetség emlékkönyvébe: „Egyedüli örömöm abban teljék, hogy a kereszteket, szenvedéseket mindenkor Hozzád hasonlóan, szelíden, alázattal, türelemmel és szó nélkül tudjam elviselni, csupán csak Irántad való szeretetből.” És ezt a programot meg is valósította.

5. AZ ÉG FELÉ.

De az isteni Mester már készítette a koronát hű tanítványa és apostola részére. Napjai meg voltak számlálva, maga sem hitte volna.

1934 ősze óta mondhatni állandóan a betegágyat nyomta, bár még az utolsó hetekben is napközben bizonyos időre elhagyta azt; hiszen ez a változatosság is bizonyos megkönnyebbülést hozott neki. Ettől az időtől

fogva kezdett jobban és jobban egyedül csak lelkének és a lelkében lakozó Istennek élni. Feljegyzései 1934 szeptemberétől kezdve sorozatosak lesznek és betekintést engednek az utolsó hónapok lelkivilágába. Látjuk, hogyan készíti elő Jézus jobban és jobban ezt a neki oly kedves lelket a teljes áldozatra, és hogy díszíti szebb és szebb erénygyöngyökkel a menyegzős ruhát, melyben őt magához akarja venni.

„Vágyam”, írja, „hogymint lelkem mindig kedvesebb áldozata legyen az Úr Jézusnak, hogy minél több lelket adhassak Neki, amíg Neki tetszik e földi életben tartani. Szünet nélkül . . . a lelkekért. Bensőséges szeretet és türelem és a szenvedések felajánlása által apostolkodom, s így a lelkek anyja lehetek.”

Vágya gyakorlati, felajánlása a mindennapi életet nézi: „A türelem Jézus követőinek jellege. Nem tekinteni semmit sem kíméletlenségnek, hanem hibáimért megérdemelt dolognak. Ez a tökéletesség útja. Alacoque szent Margit is így tett, tőle tanultam — jobb adni, mint kapni.”

A kilátás az örökkévalóságba, bizalmat és örömet önt szívébe: „Egészen a lelkekért ajánlok fel mindent a szent Szívnek”, írja halottak havának 9-ik napján. „Mily szép lesz végignézni egykor a lelki aratáson az égben, a lelkek sokaságán, akiket Neki ad-

tunk az apostolkodás által. Ezért érdemes mindent elszenvedni, bármennyit is, most a szenvedés iskolájában."

Életének harmadik nagy dátuma 1934 nov. 21-e volt, a Szűzanya felajánlásának ünnepe. Ezen a napon végleg odaadta isteni Mesterének és Jegyesének élete áldozatát, lemondott a külső apostolkodásról, hogy egyedül csak a benne élő Istennek éljen: „Ma van a Szűzanya felajánlásának ünnepe. Ma akarom áldozatomat, illetve felajánláso-mat tökéletessé tenni, s mindent elfogadni az Ő kezéből. Teljesen átadom magam a szent Szív tetszésének, tegyen velem, amit akar. Ezt teszem örökre, visszavonhatatlanul, drága Jézusom! Mindenben az Ő szent akaratát áldom, egészségben, szenvedésben, még a halálban is. Egészen bensőséges életet akarok a mai napon megkezdeni, egy egészen Jézusba, Istenbe és a Szenthárom-ság életébe temetkezett életet."

December 15-én részletesen belefoglalja felajánlásába, szenvedéseibe a lelkek egységét, a papokat, a pogányokat, a szenvedő lelkeket, az Egyházat, a Szentatyát, édesanyjának lelkét, lelkiatyját és gyóntatóját, az Imaapostolságot és a Kongregációt, a Szűzanya tiszteletét. „Mindent a lelkekért!" kiált fel. „Jézusom, szent Szívednek és drága jó Szűzanyámnak örök szeretetében élek és halok." Majd pontosan egy hónapra rá így

folytatja ugyanezt a gondolatot: „Drága jó Jézusom! csak Te élj bennem; életben, halálban, örömben, bánatban Te vagy a mi mindenünk. Sok-sok lelket akarok Neked adni, ezt a hivatást akarom követni e földön és odaát, örökké!”

Kis szent Teréz gondolata nála is, mint Mária Margitnál, visszhangra talál: Jézus játékszerének tekinti magát. Hosszabb szünet után 1935 március 27-én írja: „Drága jó mennyei Atyám! én Istenem és Mindenem! Fogadj el áldozatul, legyek játékszer a kezedben; alázattal s bizalommal kérlek, engedd meg, hogy az áldozatra jól készüljek és egészen szent tetszésedre legyen bízva minden pillanatom, szívdobbanásom.”

Már közelgett is az áldozat órája. Április 3-án lelkiatyja felszólítására felvette az utolsó kenetet. De ő maga még nem látta oly válságosnak állapotát. Egy nappal a szentségek felvétele után mintegy hattyúdalát énekli, melyben egész életének programját összpontosítva látjuk: „Drága, egyetlen Jézusom! Mindenem! Csak Neked és drága jó Szűzanyámnak akarok élni; és ha Isten akarata, hogy még szenvedjek, úgy azt is, és magamat egészen felajánlom szent Szívednek engesztelésére a lelkekért és a nagy egységért, hogy mindannyian a lelkükben lakozó Istent megismerjék és szeressék. Igazi játékszer akarok lenni kezedben, melyet

ha megúnsz, leteszed, s ha vidám vagy, magadhoz ölelsz. Ó add, hogy mindíg, örökké, nagyon szeresselek! Drága jó Jézusom, édes jó égi Szűzanyám, szent József és kedves jó Mária Margit testvér, legyetek velem végső órámban! Drága, egyetlen Jézusom! Mindenem! Augusztus 5-i felajánlásom által szeretnék lelkemmel egészen lakást venni Szívedben, s kérlek, könyörögök, ha még élek, soha az én Jézusom akarata ellen ne cselekedjem, s mindíg, állandóan tudjak lelkeket adni." Ez volt életében utolsó feljegyzése, melyet naplóalakban írt. Amit ezentúl még idézünk tőle, azt leveleiből vettük ki.

Április 16-a, mint már említettük, kegyelmi napja volt. Ennek emlékére írja egyik levelében április 15-i dátummal: „Úgy szeretnék a holnapi napra többet írni, drága, egyetlen Jézusomnak elmondani szívemnek szeretetét, úgy szeretnék szent János apostol helyén lenni, amint az utolsó vacsorán Jézus keblére hajthatta fejét s pihenhetett. Imában akartam leírni Jézusomnak égő szeretetemet, de nem tudom, mert a tüzet csendesesen kell égetnem. Ha lánggra lobbanom, hogy izzó legyen a parázs, úgy egészségemnek ártok, és a köhögés kimerít, a vágy éget. Így azt kell tennem, hogy csak csendesesen hallgatom drága Jézusom szívdobogását, s amit mond nekem. — Ha

Jézushoz jutnék, nem fogok elfelejteni semmit sem."

Bár egészen lelkének élt, azért még utolsó heteiben is a Jézus Szíve-Szövetség fejlődése állt lelke előtt. Ugyanabban a levélben írja: „Imaapostoli, zelátori munkáimat is teljesen rendbe akarom tenni." De ez a kívánsága már nem teljesült. „Így abban is megnyugodtam", írja június 6-án „hogy nem végezhettem be azt a munkát, melyen oly sokáig dolgoztam, hogy szervezett legyen a Jézus Szíve-Szövetség, hogy az utódoknak könnyebb legyen a további vezetés. Ez volt még, ami oly nagyon vonzott a Jézus Szíve-Szövetséghez, mert így könnyebben lehet a tagokról gondoskodni, több lelket elvezetni a szent Szívhez a Jézus Szíve-Szövetségben s meg is tartani. De odafent majd többet tehetek." Ez volt utolsó írott szava a Jézus Szíve-Szövetségről. Szeretetét iránta, magával vitte az égbe.

„Mindentől felszabadultam", folytatja azután, „ami a világhoz kötött, minden gondtól ment vagyok s sokszor nagyon vágyom Jézushoz. Leírom, hogy szoktam elmondani Jézusnak vágyam." Itt mellékel egy lapot, melyre imádságát leírta:

„Drága jó Jézusom! szeretlek. Most is csak ezt mondom, mikor itt vagy a szívemben, lelkemben. Ma vendégem lettél a szentáldozásban. Szüntelen csak ezt mondom,

hogy szeretlek. Te tudod, Jézusom, hogy mennyit szenvedek, s úgy-e nem haragszol, ha eddig is majdnem mindig hónapokon keresztül csak ez volt imám, hogy szeretlek, nagyon szeretlek. S úgy-e azt is láttad, ha mások türelmetlennek, vagy indulatosnak láttak, ez csak azért volt, mert fájt, hogy az emberek nem szeretnek. Te megérted helyzetem, milyen nehéz nekem csak Veled lenni. Nem is mondhatom el, hogy utánad vágyódom, s csak Téged szeretlek. Látogatóimnak sok mást is kell mondanom. Ha beszélek a halálról, attól félnek, hogy már megúntam a sok szenvedést, s nincs reményem meggyógyulni. Ó, ha tudnák, mily sokat, de sokat szenvedek, sokszor embertelen kínokat, gyötrelmet, de ezt nem értik meg. Csak örömet akarok szerezni édesanyámnak is, ha ujságot olvasok, hogy kielégítsem. Jézusom, úgy-e azt is tudod, hogy ha nagyon szenvedek, pihenni vágyom, mert kimerültem; de nem akarok semmivel sem kevesebbet szenvedni, mint amit el kell viselnem, mert azt is tudod, hogy volt idő, amikor nagyon kértem a szenvedést. Jézusom, erősíts! csak ezt kérem, s hogy szeress továbbra is."

6. BETELJESEDETTI

A vágy, Jézus Szívéért még tenni valamit, volt egyedül, ami Ilonkát még életben tartotta. Miután kívánsága, melyről 1932 jan. 20-án ír: „A Jézus Szíve-Szövetségben most nagy munkám van; a teljes megszervezését szeretném keresztülvinni, minden elhagyott lelket fel akarok keresni és újra buzgó imaapostolnak nevelni”, mint láttuk, már nem teljesülhetett, csak egy dolog volt még hátra számára: befejezni az áldozatot.

Utolsó levele, melyet sajátkezűleg írt, 1935 június 6-nak dátumát viseli. Ebben bevallja, hogy már csak 37 és fél kiló a test-súlya. De azért hozzáfűzi, hogy „elseje óta a Jézus Szíve-breviáriumot naponta el tudom végezni és P. Müller Jézus Szíve-elmékedéseit is”. Szeretettel említi, hogy „két beteg lelkitestvéremmel¹ is állandóan együtt vagyok”. Ezeket lelkiatyja ajánlotta imáiba.

Hogy Ilonka szép erényeit még tökéletesebbé tegye és áldozatos életére rátegye a koronát, azt tanácsolta neki lelkiatyja, ajánlja fel életét áldozatul Jézus Szívének és ígérje meg, hogy ha meggyógyulna, szerzetbe lép, mindenben pedig azt választja, ami Jézus Szívének jobban tetszik.

¹ Németh Ancilla, szociális missziós nővér, aki 1935 szept. 21-én halt meg, és egy másik szerzetesnővér.

Erre válaszol június 14-én, de ezt a levelet már mással iratja: „A felajánlást nagyon szeretném megtenni. A fogadást is kész örömmel teljesíteném mindenben, mert csak ezzel a szándékkal kértem szanatóriumi tartózkodásom alatt, különösen 1934 jan. 10-én a teljes egészséget, hogy szerzetbe léphessek s egykor mint szerzetesnő halhassak meg. — Eddig is minden kérésemhez hozzáfűztem, hogy azt választom, ami a szent Szívnek jobban tetszik.”

Azután hozzáteszi, lelkiatyjának egy megjegyzésére célozva: 1933 márc. 22—25-ig kongregáciánk prézese lelkigyakorlatot s ez alkalommal szép előadást tartott a keskeny útról és a menyegzős ruháról. „Attól a perctől kezdve égett a vágy bennem, hogy menyegzős ruhámat minél ékesebbre hímezzem. Azért mindenkor féltve őriztem a drágaköveket (szenvedéseket), hogy el ne szórjam. Két beteg lelkitestvéremért tovább imádkozom.”

A felajánlást magát és a fogadalmat jún. 28-án, Jézus Szíve ünnepén tette le a következő fogalmazásban:

„Jézus szent Szíve! Szűz Mária szeplőtelen Szívével és szent József kezei által:

1. felajánlom Neked életemet engesztelő áldozatul az emberek, főleg a papok bűneiért és a lelkek egységéért, s hogy Téged, a

lelkünk mélyén lakozót megismerjenek és imádjának;

2. ígérem, hogy ha meggyógyulok és lelki-
atyám az időpontot elérkezettnek látja, szer-
zetbe lépek, hogy életemet egészen a Te
szolgálatodra szenteljem;

3. fogadok Neked örök szüzességet, és
hogy iparkodom mindenben úgy tenni, ahogy
Neked jobban tetszik."

Ez volt Ilonka utolsó ünnepe Jézus Szívé-
ben.

.

Június 30-án Jézus Szíve vasárnapja volt.
Ezen a napon Kalocsa városa ünnepélyesen
felajánlotta magát Jézus szent Szívének.
Ilonka is tudomást szerzett róla lelkiatyja
révén; azért írja jún. 30-i dátummal egyik
ismerőse segítségével: „A mai napon meg-
emlékeztem az ottani felajánlásról és szenve-
déseimet imáimmal felajánlottam a sikerért."

Ez volt Jézus Szíve iránti szeretetének
utolsó külső nagy fellángolása. Már július
3-án írja ugyanaz az ismerőse: „Ilonka be-
tegsége válságosra fordult; orvosi vélemény
szerint a vég közeledik. Arcvonásai is meg-
változtak. Leírhatatlanul szenved." Három
napra rá, július 6-án folytatja: „Ilonka teljes
eszméletnél van, csak olyan gyöngé, hogy
még ceruzát sem tarthat kezében. Kedden
a váladék olyan erősen ellepte, hogy a szája
bedagadt, nyelve a szájpadráshoz tapadt, és

a nyeldekölő a váladékkal előrenyúlt a szájpaddás közepéig. Oly erősen szenvedett, hogy estig egyik ájulás a másikat követte. Ma éjjel az orvosság sem használt, mert a nagy fájdalom nem csillapodott semmitől, úgyhogy egy félórai pihenőt sem talált. Már tizenkét napja nem tud feküdni. Ülve alszik is; mert ha fekszik, fuldoklási rohamai vannak. Megadással visel mindent."

De azért még ehhez a levélhez is hozzáfűz ismerőse keze által pár sort: „25-e óta a nagy fájdalmak ismét megkezdődtek, és vasárnap óta a hátamban vannak nagy csontfájdalmak, amiktől feküdni nem tudok és nem kapok levegőt, többször 2—3 órán keresztül. Amióta ilyen nagyon szenvedek és a felajánló imát elmondtam, nagyobb szeretettel tudok lenni az Úr Jézus kedvéért. Mindenben a szent Szív akaratára bízom magam." Ezek voltak utolsó szavai.

Végző napjaiban megvult a vigasza, hogy naponként magához vehette az Úr Jézust. „Mindennap részesül a szentáldozás kegyelmében", írja egy másik ismerőse, „ez ad neki erőt. Milyen megnyugvással, szinte örömmel meséli, hogy nemsokára elmegy égi Jegyeséhez."

Végre eljött az utolsó nap. Szerda volt, július 10-e. „Tegnap este nála voltam", írja ugyanez az ismerőse, „s még hosszasan elbeszélgetett mindenről. Nagyon gyenge volt

már, feküdt, halálos ónszin vette körül. Sokat beszélt, hogy már könyvből nem tud imádkozni, de azért egész nap az Úr Jézussal van, nemsokára Hozzá megy. Nem kell neki díszes ruha és temetés, mert ott kapja majd szép ünneplő ruháját égi Vőlegényétől."

A hajnali órákban szépen elbúcsúzott édesanyjától. Neki is megmondotta: „Ha meghalok, nagy temetést ne csináljon, a ruhám legyen fehér és bokáig érő, hosszú ujjú és csukott nyakú. Koronát ne vegyenek, mert én már 10 éves koromban eljegyeztem magamat az Úr Jézussal. Ne sírjon, mert én kérni fogom égi Jegyesemet, hogy magára ne adjon hosszú fekvő betegséget. Én, édesanyám, mindig gondoskodom magáról. Azután kérte őt, jelölje meg homlokát a kereszt jelével. Majd az ő segítségével kezében tartva az égő gyertyát, csendesen elszenderült. Utolsó szava volt, hogy látja az Úr Jézust, amint feléje jön és hoz neki fehér ruhát. Hajnali félnégy óra volt. Önkénytelenül az Egyháznak szavai jutnak eszünkbe, melyeket a kereszttség szentségének kiszolgáltatásánál a pap által intéz a megkeresztelt gyermekhez: „Vedd ezt az égő gyertyát és sértetlenül őrizd meg keresztiségedet, hogy ha egyszer eljön az Úr a menyegzőre, elébe vonulhass és örökké élj!” És a másik: „Vedd ezt a fehér ruhát

és vidd szennytelenül az Úr ítélőszéke elé, hogy örök életed legyen!" Tóth Ilonka tisztán megőrizte keresztségi ártatlanságát és szüzi szerelmének égő fáklyáját vitte elébe isteni Vőlegényének.

Július 11-én temették, este félhat órakor, abban az órában, amelyben lelkitestvére, Mária Margit, 1933 május 13-án visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése meghatóan szép volt. A kereszt után következett a Rózsafüzér-társulat zászlajával, mert Ilonka ennek a társulatnak is tagja volt, majd a Lukics-féle gyár munkásai a gyár koszorújával, mellyel volt tisztviselőnőjüket végső útján megtisztelték. A munkások után a Jézus Szíve-Szövetség vonult fel két hófehér zászlaja alatt, melyek fekete fátyollal voltak bevonva, utána az árvaházi gyermekek, akik közt Ilonka oly odaadó szeretettel és áldozatos buzgósággal apostolkodott. Ezután következett az Urinők Mária-kongregációja, majd a Jézus Szíve-Szövetség lelkivezetője, ft. Stein Sándor, aki a temetést végezte. A koporsó, mely Ilonka holttestét magába zárta, virágokkal borítva haladt végig az utakon és utcákon, amelyeken a buzgó Jézus Szíve-apostol lábai életében oly sokat jártak: most megpihennek a sokat szenvedett szívvel együtt, lelke pedig már Jézus Szívében éli az örök élet boldogságát. A koporsót nagy néptömeg követte, akik mind a város egyik

legbuzgóbb apostolát el akarták kíséрни utolsó útján.

A temetőben Stein ft. úr, majd a Jézus Szíve-Szövetség képviselői búcsúztatták szeretett volt zelátortársukat. Azután eltemették a szép nagybecskereki temetőben Ilonka földi maradványait; a szemek könnyel teltek meg, s a végén csak egy virágokkal megrakott sírhalom hirdette egyszerű kereszttel, hogy itt nyugszik Jézus Szívének buzgó apostola, Tóth Ilonka — egy élet Jézusért!

7. VISSZAPILLANTÁS.

Egyik zelátortársa írja: „Tóth Ilonka volt a zelátorok mintaképe. Édesapám 32 évig nem ment gyónni. Ilonka csak egyszer kérte, és elment s azóta teljesen megváltozott. Ha szentáldozáshoz járult, egész átszellemült egyénisége magára vonta azoknak is figyelmét, akik csak unalomból mentek be a templomba. Ha a templomból kimentünk, a gyerekek csak úgy körülrajongták, ő pedig azt mondta: Legboldogabb óráim, mikor a gyermekekkel foglalkozhatom. Egy cselédleány beteg volt, s hozzátartozói egyáltalán nem voltak, ő pedig ismeretlen okból haragudott Ilonkára. Ilonka más nevében gondoskodott róla. — Betegsége alatt többször meglátogattam, nagyon szenvedett, de olyan

türelmesen szenvedni csak szent képes, s így meghalni csak szent tud."

Egy szerzetesnő mondta el, hogy még a világban, mint fiatal leány, egyszer benyitott az üzletbe, ahol Ilonka akkor alkalmazásban volt. Cukrot akart venni. „Melyik a legjobb fajta?” — kérdezte Ilonkától. „Nem tudom igazán”, felelte Ilonka. „Hát hogyan? Nem kóstolja meg, mikor mindig itt van?” „Nem szükséges a földi édesség”, válaszolta Ilonka szerényen.

Egy másik szerzetesnő ezt a nyilatkozatot teszi róla: „Tóth Ilonka nemcsak zelátortársam, hanem távolabbi rokonom és meghitt barátnőm is volt. Csak rövid ideig lehetünk együtt, mert én hamarosan elkerültem Zsámbékra. E rövid egy év éppen elég volt arra, hogy azt a sok szép és nemes tulajdonságot felismerjem és megcsodáljam benne. Nem volt előttem titka és így bele láthattam, hogy az igénytelen, szerény külső mily nemes lelket takar. Mindíg csodáltam nagy, Istenbe vetett bizalmát, mely erőt adott neki arra, hogy súlyos megpróbáltatások idején is mindig egyformán meg tudta őrizni lelkének nyugalma. Betegségeit, szenvedéseit éppoly megnyugvással tudta elmesélni, mint legnagyobb örömeit. Mintha még most is hallanám, ha nagyobb nehézségeiről beszélünk: Nem lesz ez mindig így! Tudom, hogy ez csak javamra szolgál, a jó Isten mindent

jóra fog fordítani. Mikor hallottam, hogy meghalt, nem tudtam érte imádkozni, hanem hozzá fordultam egy kéréssel és meg is hallgatott. Azóta mindig hozzá és Margit nővérehez szoktam fordulni, és mindig segítenek."

Mások is állítják, hogy Tóth Ilonka közbenjárása megsegítette őket. Nagyon vigasztaló dolog, hogy édesanyja is gyakori áldozó lett, amire Ilonka őt életében sohasem tudta rávenni, bár vallásos asszony volt.

Természeténél fogva Ilonka kissé bőbeszédű volt, amit egyesek hibának róttak fel neki. De ez nála inkább természetes tulajdonság volt, mint hiba; mert beszédei mindig jók voltak és Istenről és az Ő ügyeiről szóltak. Néha kissé panaszkodott és látszólag türelmetlen is volt, de ez is nagy buzgóságából fakadt, mert szeretne volna, hogy minden az ő szeretett Jézusának tetszése szerint történjék.

Minden jó mellett azonban, amit életében tett, lelke mélyén ott élt a vágy, melyet e szavakba öntött egyik levelében, lelkiatyjához: „Ha csak egy évet tölthetnék el a szeretben, ebben a rövid földi életben, nagyon, nagyon boldog volnék." Isten bizonyára kárpótolta őt más lelki javakkal.

Befejezésül ide iktatjuk még az egyik tagnak szép nyilatkozatát, aki Ilonka zelátori csoportjához tartozott, kissé költőien

fejezi ki ugyan gondolatait, de a hasonlatok mögött szintiszta igazság rejlik.

„Aldott emlékü Tóth Ilonka volt az én felejthetetlen zelátorom“, írja. „Olyan volt ő, mint az alkonyodó nap, mely bár letűnt a láthatáron, mégis visszahagyja sugarait. Olyan volt ő, mint az illatos rózsa, melyet ha le is tépnek a töről, ha már el is hervadt, de illatát tovább ontja. Ilonkánk is elment. Elment, hogy elvegye jutalmát, hogy megpihenjen az örök Szeretet honában. Letűnt az élet porondjáról, mint egy hős harcos. A szent Szív hős harcosa elment, de itt hagyta közöttünk szelíd szeretetét, itt hagyta felejthetetlen emlékét.“

„Tóth Ilonka volt Petrovgrad¹ Imaapostol-ságának legharcosabb katonája. Pajzsa volt a vágy mindenkit Jézus Szívéhez vezetni, fegyvere volt az ima és a jócselekedet. Pihenést nem ismerve harcolt és dolgozott. Csak az édes Üdvözítő tudná megmondani, hány ártatlan gyermek szívébe oltotta bele a szent Szív szeretetét. Ha hallotta, hogy szegény gyermekek járulnak a szentáldozáshoz és nincs ruhájuk, addig járt, addig fáradt, míg nem szerzett nekik ruhát. Ha arról volt szó, hogy nyilvánosan kell dolgozni a szent Szívért, ő volt az első. Voltak esetek, hogy sokan visszavonultak a nyilvános sze-

¹ Nagybecskerek jelenlegi neve.

repléstől; ő megmaradt a helyén, nem szégyenlette az Üdvözítőt nyilvánosan is megvallani. Amerre csak ment, mindenütt jót tett. Jelszava volt: Mindent a szent Szívért!"

Semmivel sem lehet jobban jellemezni Tóth Ilonka életét, mint ezzel a szóval: Egy élet Jézusért.

